

ПРОГРАМА
ЗА
РАЗВИТИЕ НА ТУРИЗМА
В ОБЩИНА БОРИНО
2012-2015

СЪДЪРЖАНИЕ

стр

1. Уводна част	3
2. Природо-географски условия	4
3. Демографска характеристика	4
4. Структура на населението	5
5. Екологичен анализ	5
6. Ресурсно многообразие	6
7. Профил на туристическия бизнес	9
8. SWOT анализ на община Борино	10
9. Програма за развитието на туризма	13
10. Очаквани резултати	16
11. Заключение	17

1. Уводна част

Програмата за развитие на туризма в община Борино е изготвена на основание чл.10, ал 2 от Закона за туризма и е в пряка връзка с ОПР на община Борино 2007-2013 г.

Реализирането на целите на Програмата е немислимо без ефективни партньорства между община, бизнес и местни НПО. Заложените цели и дейности в Програмата имат за цел да създадат ефективна връзка между местните природни ресурси, природните забележителности – тези обективни дадености от една страна и обединените усилия на различни партньорства от местно и регионално ниво с оглед привличане на все по-нарастващ поток туристи и създаване на алтернативна заетост на местното население, чрез предлагане на различни форми на туризъм.

Потенциалните партньори при реализацията на Програмата са :

- Община Борино /ОбА и Общински съвет /;
- Местно население;
- Собствениците на местата за настаняване и подслон, като хотели, вили, къщи за гости, частни квартири /вж. Приложение 1 /;
- Собственици на ресторанти;
- ТП на ЮЦДП, ДГС –Борино;
- Ловна дружинка Борино към Ловно-рибарски съюз Девин;
- ТД БОРИНО, ТД РОДОПЕЯ
- Читалище „Обнова” в общината;
- СОУ Н.Й.ВАПЦАРОВ-Борино;
- НПО -СНЦ БИО-Б-ЕКО;
- Фирми ангажирани със здравеопазването;
- Кабелна телевизия Борино САТ;
- Държавно дивечовъдно стопанство“Извора”;
- Национално сдружение по пещерно дело и палеонтология;
- БААТ, БАСЕТ;
- НСОРБ;
- Фирми от общината развиващи обществен превоз на пътници;

2.Природо-географски условия

Община Борино е разположена в югозападната част на Родопския масив и включва пет населени места – с. Борино, с. Ягодина, с. Буйново, с. Кожари и с. Чала.

Общата площ на община Борино е 173,2 кв.км, гъстота на населението 23,1 човека/кв.км.

Средна надморска височина – 1391 м

Хоризонтално разчленение – 2,2 км/кв.км

Вертикално разчленение – 260 м

Климат- умерен, континентално- преходен

3. Демографска характеристика

Територията, която заема община Борино е 173,2 кв.км, което представлява 5,2% от територията на Смолянска област.

В административната структура на общината са включени пет населени места с население 4170 души, в т.ч. Брой жени-1805, мъже-1470, деца -444

Структурата на населението по пол в общината е 97 жени на 100 мъже. /За сравнение – в ЮЗРП съотношението е 107 жени на 100 мъже/.

Делът на населението от турската етническа група в община Борино е над 70%. Възрастовата структура на населението е от регресивен тип. Намалява трудоспособното и репродуктивното население на района.

- Коефициент на възрастова зависимост/ KB3/
KB3 60+ 31,2%
KB3 65+ 21,5%

4. Структура на населението по степен на образование

Висше	275
Средно	1 349
Основно	1144
Подосновно	485
Незавършено начално	162
Неграмотни	60

5. Екологичен анализ

Екологичната обстановка в общината като цяло се характеризира с добри показатели по отношение чистота на отделните компоненти на околната среда: атмосфера, води, почва. Утвърдената структура на икономиката не предполага отделяне на вредни емисии в атмосферата. В отоплителните сезони, когато като енергиен източник се използва предимно твърдо гориво, се повишава концентрацията на замърсители във въздуха, но в рамките на допустимото.

На територията на общината не са регистрирани случаи на завишено ниво на шума. Радиационният „гама” фон е в границите на нормите. За периода 2000-2004 година няма регистрирани стойности по-високи от посочените. Основният радиационен фон за България е 0,02-0,03 mR/h.

Водата за питейни и битови нужди е с добри параметри. Успоредно с това предстои изграждане на пречиствателна станция за отвеждане и пречистване на битово-фекални води в с. Борино. Общината има проектна готовност за изграждане на водоем от 500 м³ /Комплекс от Водоем 2x500-и Пречиствателна станция към Генерално водоснабдяване-Борино/.

Съществуват депа за битови отпадъци в общината, които са изцяло криминални и нерегламентирани. В тази връзка община Борино е определила нова площадка за временно депониране на отпадъците от където ще се организира тяхното извозване до Регионалното депо в с.Барутин.

Общинска администрация Борино е стигнала до извода, че стабилната екологична обстановка е добра предпоставка за устойчивото развитие на туризма, привличане на инвеститори с екологични производства, както и за стремеж на вече трайно установилите се такива да опазват околната среда, поради което ще се разработват конкретни проекти за диверсификация на туризма-създаване на атракционни ведно с подобряване и опазване параметрите на екологичната среда.

6. Ресурсно многообразие

6.1.Флора

В границите на община Борино са описани около 200 висши растения, някои от които са от първостепенно биологично и научно значение. От тях защитените от закона са 69 вида, а 11 са включени в Европейския списък на редките, застрашени и ендемични растения. В Червената книга на България са вписани като застрашени и редки 100 вида.

❖ Алпийски повет (*Clematis Alpina*) - многогодишно тревисто растение с катерливи стъбла, залавя се с листните дръжки за храстите и иглолистните дървета. Този вид е защитен у нас и включен в Червената книга.

Сред родопските растения има 95 ендемични - 56 балкански и 39 български. Има растения, които се срещнат само в Родопите и никъде другаде. Някои от тях са:

❖ Родопски силивряк (*Haberlea rhodopensis*) – многогодишно растение с тъмнозелени назъбени листа, цветовете му са виолетови. Расте по варовиковите скали. То е балкански ендемит, остатък от древна флора, устоял на промените през ледниковите периоди. Легендата разказва, че е поникнало от кръвта на Орфей.

❖ Родопското омайниче (*Geum rhodopaeum*) расте из влажните планински ливади, цъфти с ярко оранжево-червени цветове. То е български регионален ендемит.

❖ Родопското лале (*Tulipa rhodopea*) се среща върху варовити скалисти места, цъфти с яркочервени едри цветове с черно петно в основата. То не вирее никъде другаде по света освен в Родопите.

Като цяло в региона растителното богатства не е добре проучено. Открити са над 200 вида и подвида висши растения, а се предполага че са повече. Недостатъчно проучени са гъбите, лишейте, мъховете и почвените водорасли.

На територията на общината има един резерват известен като Биосферен резерват “Кастракли” и още два природо защитени обекта- “Буйновско ждрело” и “Дяволски мост с водопада”.

Във вековните гори на община Борино се срещат плодовете на виреещата от векове на родопска земя горски боровинки, горски ягоди, малини и шипки. В тях могат да се намерят различни видове вкусни гъби - манатарки, масловки, сърнелки , пачи крак и др., Освен това може да си наберете букет от различни благоуханни билки - риган, мащерка, кантарион, бял равнец, здравец и др.

Фауната е представена с многообразие от животни, много от които са с национално, европейско и световно значение – мечки, вълци, глигани, сърни, елени, муфлони, диви кози, глухари, скалолазки, орли, соколи, сови, зайци и други дребни хищници.

Средната надморска височина на района /землище Борино/ е 1200 м., **почвите** са кафяви-горски. Горският фонд е над 5280 хектара, като преобладават смърчовите и борови гори. Интересно е хибридно дърво в м. “Кабата”, представляващо смес от кора на бял бор и корона на смърч.

Биосферен резерват “Кастракли”- природна забележителност обявен със заповед №508/28.03.1968 г. и със Заповед №1094/03.12.1986 г. е обявена буферната му зона. Резерватът е с обща площ 124 ха. Създадена е с цел да се запази вековната черборова гора, скални групи и характерен природен пейзаж. Той впечатлява с извънредно красивия си ландшафт, с величествените отвесни скали, вековни гори от чер бор, ела, бук, явор, воден габър и трепетлика, както и много смесени горски насаждения, които не се срещат на други места в страната. По-голяма част от насажденията са на средна възраст повече от 200 г. Средната надморска височина е 1200 м. Най-високата му точка е 1291,3 м., а най-ниската 911м. Теренът е много разнообразен, силно пресечен

на места ,със стръмни и много стръмни скатове-в южната си част, а на други места със слабо наклонени склонове/северните/. Стръмните и дълги скални образувания с отвесни скали са много живописни с разнообразни первази и тераси. В резервата се среща богат и разнообразен животински и растителен свят. Установени са 25 растителни вида с природозащитен статут. От включените в Червената книга на България за територията на природния резерват “Кастракли” са установени 12 вида, от които един с категория “застрашен” и 11 с категория “рядък”. Местността “Кастракли” е едно уникално високопланинско плато, ширещо се на обща площ от 500 ха.

Общината има за бъдеща цел развитието на част от тази красива местност като вилна зона, с режим на нискоетажно застораяване с цел развитие на туризма, запазване на ландшафта и привличане на инвеститори в тази сфера.

6.2. Културно-историческо наследство и туристически потенциал:

Борино

Селото е разположено между склоновете на Кайракавалу и Ярбурунския рид на 1140 м н.в. Предполага се, че селището е възникнало по време на османското владичество на мястото на юрушка стоянка-периода 1750-1800 г. Първите писмени данни за селото са от 1842 г.

В землището на селото са открити: палеолитно находище (м. “Кастракли”), следи от първобитния човек от мустерската епоха и тракийски некропол от X-XI в., съответно в местностите „Чакмакль, Чакмакльдере” и в сегашната м”Валтата”. От североизточния край на селото поема туристическа пътека (5 км), паралелна на полският път, която прави няколко големи серпентини, набира височина, от която се разкрива обширна гледка към Боринската котловина и селото, както и към небезивсетните Ягодниска скала и Кайрански камък.

Девствената природа, екологично чистите: въздух, вода и почви, красотата на Западните Родопи и битовите условия са подходящи за екологичен, селски, културен и алтернативен туризъм. Същевременно това е едно сериозно предизвикателство пред общинното ръководство всичко това да се

Запази и доразвие разумно и балансирано. В общината са сертифицирани 5 семейни хотела, доизграждат се още 4, което да отговаря на нарастващите нужди от места за настаняване в общината като цяло.

Село Ягодина е разположено в близост до българо-гръцката граница на около 30 км от гр. Девин и 34 км от гр. Доспат. Граничи със с. Триград. Пътят за Ягодина минава през невероятно красивото “Буйновско ждрело”-природна забележителност и се вие покрай горното течение на р. Буйновска. **Природна забележителност “Буйновско ждрело”- обявено със Заповед №995/21.04.1971 г. на МГГП.**

На 2 км встрани/ вдясно/ преди разклона за с. Ягодина се намира водослива на р. Буйновска с тази на р. Хайдушки дол /Чатак дере/, от там започва и каньона на р. Хайдушки дол, която е изваяла скалния феномен “**Дяволски мост и водопада**” – природно скално образование, за което легендата разказва, че може да бъде преминато само от Дявола. **Природна забележителност е обявена със Заповед №535/25.09.1978 г. на КОПС.**

Районът на общината е любимо място за пещерняци и туристи заради многобройните забележителности, туристически пътеки и над 120 пещери-**неблагоустроени**. В с. Ягодина са сертифицирани- един малък семеен хотел със снек

бар и 8 частни квартири, къщи за гости

От селото започват три екопътеки с различна трудност и продължителност. Най-голямата забележителност на селото е намиращата се в непосредствена близост (на 2 км след разклона за селото) **Ягодинска пещера**, която със своите 10 км лабиринти е най-дългата пещера в Родопите, годишно се посещава от около 35 000 туристи, 15% от които са чужденци.

На 2 км. югозападно от с. **Чала** се намира живописният **връх Виденица /известен и като Гьозтепе /**. Височината от 1652 м. дава възможността за оглед във всички посоки и организиране на туристически експедиции до върха, където все още могат да се срещнат едри валчести камъни и остатъци от древни зидове. Съществува предположение, че тук се е намирало известното в древността светилище на Бог Дионис, което се е собитавало от тракийското племе беси. На върха се е намирала ротонда с колонада и кръгъл отвор на покрива, както и олтар за жертвоприношение. Останките вероятно са от този храм. От върха се разкрива впечатляваща гледка към море от зелени гори с острови от величествени скали, а при ясно време може да се види и част от Бяло море.

В местността **“Ферма”** на 12 км.-северо-западно от с. Борино се намира историческо-архитектурен паметник от регионално значение : **„мост-Кемера”**. Той е едноарков, граден от ломени камъни и спойка от бял хоросан. Части от лицевата зидария и ъглите на хубаво извитата арка са оформени с добре обработени камъни. Настлан е с настилка от дребен речен камък. Отворът на моста е 32,40 м , а ширината - 3,60м., светла височина –6 м. Доизграден е през 16-17 век-върху съществуващ римски мост. Посещавайки го туристите имат възможността да се докосват до историята. Мостът е бил част от важно търговско-стратегическо трасе по който са преминавали кервани, на път

За Драма през Никопулис ад Нестум (истор.селище близо до с.Гърмен).

От занаятите в района са добре съхранени и се практикуват дърворезбарството, дървообработването, а от“женските” занаяти – тъкане на хоризонтален стан, плетачество, гайтанджийство, везба.

7. Профил на частния туристически бизнес

През последните години се наблюдава тенденция към увеличаване на дела на частните инвестиции в създаването и предлагането на туристически продукти и услуги.. В общината има местен туристически инфоцентър, управлявана от местна НПО организация в обществена полза Био-б-Еко и няколко неправителствени организации които се занимават с туризъм, опазване на околната среда, популяризиране на района.Към настоящият в общината работят две фирми свързани с обществен превоз на пътници и в частност на туристи. Потенциалът им е слаб поради ежедневното остаряване на превозните средства и тяхната амортизация. За да могат да предлагат качествен транспорт да общината е необходима подмяна на автопарка, както и изграждането на бази за местодомуване и развиване на дейността.

Момент **няма туроператорски фирми** в общината, такива има в Пампорово, Смолян, Девин. Те са специализирани главно в предлагането на ски-туризъм и балнеолечение и организиране на походи по туристически маршрути. Също така все още местните хотелиери и собственици не са се сдружили под формата да речем на **асоциация** с

оглед защита на интересите им и по-ефективно координиране с общината-това е една от целите на Програмата.

Значителен брой местни предприемачи вече предлагат услуги на туристи в малки семейни хотели, организират се преходи по маркирани туристически маршрути с различна трудност, свързани с природното и културно-историческо богатство на района. Най-голям брой туристи има през месеците юли, август и октомври. Най-много посещения на българи се наблюдават през месеците юли и октомври, а от чужденци през юли и август. Една пета от ношувките са на чужденци.

7.1 Слаби страни на туризма

Въпреки ценните ресурси на община Борино -не е организирана система за интерпретация на природното и културно наследство. Предприемачите и директните доставчици на услуги се нуждаят от развитие на уменията си както в сферата на управление на бизнеса, така и по отношение на професионалното посрещане на гости. Необходимо е да се разработи система за сертифициране на качеството на предлаганите туристически продукти.

Инвеститорският интерес все още не се е фокусирал върху разработване на нови допълнителни услуги и атракции в региона, което да води до създаването на туристически продукт със собствена и уникална форма.

Предприемачите в сферата на туризма **не са обединени** в браншови организации, както се отбелязва по-горе. Няма създаден Консултативен съвет по туризма в общината.

7.2 Възможности за развитие на туризма

Районът има потенциал за развитие на екотуризъм, маршрутно-опознавателен туризъм, наблюдение на уникалния за България ландшафт, съхранената природа – флора и фауна, риболов, екстремните преживявания, пещерния туризъм / карстов район наситен на много пещери -над 50 бр/, ловен туризъм, фото туризъм и етно туризъм-всичко това е и една предпоставка за намиране на препитание за местното население.

Некоординираните и донякъде хаотични действия на донорските програми в района са причина за недостатъчно ефективното оползотворяване на наличните ресурси, дублиране на усилия и недостатъчно устойчиви резултати, липсата на работещи ППП на местно ниво също е пречка за успешното развитие на туризма.

8. SWOT анализ на община Борино

Идентификацията на външните фактори, разглеждани като благоприятни възможности и потенциални заплахы, както и на вътрешните фактори, разглеждани като силни и слаби страни на общината, е извършена по метода на мозъчната атака с участието на специалисти от община Борино и на експертите от разработващия екип.

СИЛНИ СТРАНИ	СЛАБИ СТРАНИ
1. Добро географско положение. 2. Благоприятен климат. 3. Стабилна екологична обстановка 4. Наличие на добри водоизточници. 5. Създадени добри мрежи за ел. захранване. 6. Добри и устойчиви традиции в земеделието и животновъдството	1. Влошена възрастова структура на населението, характеризираща се с преобладаващ брой възрастни хора, висока смъртност, ниска раждаемост. 2. Недостатъчни финансови и трудови ресурси за развитие на общината. 3. Неизползване на природните дадености за развитие на туризма.

<p>7. Сравнително добро образователно и ниво на населението.</p> <p>8. Сравнително добра транспортно-комуникационна обезпеченост.</p> <p>9. Съществува развит транспорт за връзка с общината и предлагане на екскурзии.</p>	<p>4. Ниски доходи на населението и нисък стандарт на живот.</p> <p>5. Недостиг на инвестиции за модернизиране на селскостопанското производство и за окрупняването на селскостопанските масиви, а оттам и за прилагане на модерни методи на земеделие и животновъдство.</p> <p>6. Недостатъчна възможност на младите хора да се реализират.</p> <p>7. Наличие на нерегламентирани сметища.</p> <p>8. Остаряла и амортизирана авто база и транспортни средства.</p>
---	---

ВЪЗМОЖНОСТИ	ЗАПЛАХИ
<p>1. Природните дадености и наличието на жилищен фонд са подходящи условия за развитие на културно-познавателен, планински, ловен и селски туризъм.</p> <p>2. Рационално използване на обработваемата земя за производство на традиционните за общината култури.</p> <p>3. Оптимално използване на пасищата за развитие на животновъдството.</p> <p>4. Динамизиране на отношенията със съседните общини и развитието на сътрудничество за решаване на общи проблеми.</p> <p>5. Изграждане на напоителни системи.</p> <p>6. Възможностите, които се откриват пред общината за финансиране на различните инфраструктурни проекти могат да дойдат по предприсъединителната програма САПАРД и други предприсъединителни фондове, а след 1 януари 2007 г. по структурните фондове на Европейския съюз, от държавния бюджет, финансови институции и от частни инвеститори, заинтересовани от развитието на икономиката и туризма в региона.</p> <p>7. Подобряване на услугата обществен превоз на пътници и създаване на мрежа от връзки по различни дестинации и туристически маршрути.</p>	<p>1. Липса на достатъчно ресурси за развитието на икономиката и увеличаване заетостта в общината.</p> <p>2. Политическа нестабилност в страната, която намалява атрактивността на региона за чуждите инвеститори.</p> <p>3. Липса на регионални инвестиционни фондове и рисков капитал.</p> <p>4. Невъзможност на местния бизнес да се бори с натиска на европейската конкуренция.</p> <p>5. Увеличаване броят на социално слабите.</p> <p>6. Голяма зависимост от националното бюджетно финансиране.</p>

9.Програма за развитието на туризма /в цели и мерки /

В 16 точки Програмата си поставя следните амбициозни цели за

Периода2012-2015:

1.Създаване на местна нормативна база, насърчаваща частното предприемачество за развитие на туризма и услугите в Община Борино като важна туристически дестинация в Западните Родопи.Създаване на браншови съюзи и Консултативен съвет –КС по туризъм към ОБА;

Срок: 31.12.2012

**Отговорници: Кмет на общината
Председател на ОС**

2.Използване в най-разумни граници на наличния природен потенциал и културно - историческите забележителности на територията на общината за развитие на туризма;

Срок: постоянен

**Отговорници: Кмет на общината
Председател на ОС
Председател на КС**

3.Ангажираност и устойчиво решаване на проблемите.

Срок: постоянен

**Отговорници: Кмет на общината
Председател на ОС
Председател на КС**

4. Идентифициране, анализиране и предлагане на конкретни мерки и решения за проблемите в сферата на стартирация туризъм и неговото популяризиране отвъд пределите на общината;

/Конкретно:Създаване на атрактивни пешеходни маршрути с различна степен на трудност, съчетани с веломаршрути, стопанисване и поддръжка на сега съществуващата туристическа инфраструктура, организиране на екскурзии и др. /

Срок: 31.12.2013

**Отговорници:Кмет на общината
Председател на ОС
Председател на КС**

5. Обединяване усилията на общинските органи, държавните институции, частния бизнес, населението, НПО и предприятията на територията на общината /Партньорите на местно ниво/ за създаване на условия за развитието на устойчив туризъм, като се привлекат и национални капацитети в тази област –като БАСЕТ, БААТ и др..

Срок: постоянен

**Отговорници: Кмет на общината
Председател на ОС
Председател на КС**

6. Използване оптимално ограничените финансови и човешки ресурси като ги съсредоточи за решаване на най-приоритетните проблеми.

Срок:постояне

**Отговорници: Кмет на общината
Председател на ОС**

7.Стъпки по създаване на обучени кадри в областта на туризма и хотелиерството.

/Конкретно:Обучение на кадри екскурзоводи, гидове, водачи, кулинари, ресторантьори, езиково обучение /

Срок: постоянен
Отговорници: Кмет на общината
Председател на ОС
НПО

8. Създаване или заимстване на успешни модели за база-данни за туристическите ресурси;

/Конкретно: Продукти за резервации „он лайн”, достъпни до всички заинтересовани /

Срок: 31.12.2012

Отговорници: Кмет на общината
Председател на ОС
Потенциални партньори

9. Отпечатване на информационни и интерпретативни материали за нуждите на информационните центрове и туристическият бранш

/Конкретно: изработка и разпространение на рекламни материали –от местата за настаняване до природните забележителности, възможните начини за предвижване, рекламни видео филми /

Срок: постоянен
Отговорници: Кмет на общината
Председател на ОС
НПО

10. Промоция на общината на регионални и национални туристически борси и панаири.

/Конкретно: Промотиране на района на ежегодни туристически борси в Смолян и Пловдивски панаир, Туристическа борса-гр.софия и др. /

Срок: постоянен
Отговорници: Кмет на общината
Председател на ОС
Потенциални партньори
НПО

11. Насърчаване на новосъздаденият Консултативният съвет по туризма и работни групи към община Борино за координиране развитето на туризма и връзки с други КС и съседните общини, с цел създаване на единен, устойчив, атрактивен туристически продукт//**Конкретно: Среднопланински маршрут Дяволска пътека, представяне съвместно със СНЦ Био-Б-Еко/**

Срок: постоянен
Отговорници: Кмет на общината
Председател на ОС
Председател на КС
НПО организации

12. Подобряване и разширяване на съществуващата туристическа инфраструктура.
/Конкретно: Ефективен механизъм за стопанисване и експлоатация на вече изградените 5 турист.маршрути и инфраструктура към тях /

Срок: постоянен
Отговорници: Кмет на общината
Председател на ОС
Председател на КС

13. Създаване на атракциони с регионално значение.

/Конкретно: Обзорна площадка на Ягодинска скала-1503 м н.в. ,площадка за наблюдение на птици на Кайрански камък, Родопска дъща-Читак дере, Реставрация технологията за производство на катран /

Срок: 31.12.2015

**Отговорници: Кмет на общината
Председател на ОС
Председател на КС**

14.Ефективни партньорства със съседните общини Девин и Доспат и обмен на актуална туристическа и друга информация

Срок: постоянен

**Отговорници: Кмет на общината
Председател на ОС
Председател на КС**

15.Проучване на възможностите за развитие на пещерният туризъм, с благоустрояването на една от многобройните пещери в карстовият район на землището на с.Борино, ведно с националните организации по пещерен туризъм.

Срок: постоянен

**Отговорници: Кмет на общината
Председател на ОС
Председател на КС**

16. Създаване на предпоставки за развитие на транспорта, като спомагателна дейност към туризма- маршрути до природни забележителности, екскурзии и др.

Срок: постоянен

**Отговорници: Кмет на общината
Председател на ОС**

Съгласно чл.16, ал.2 от Закона за туризма средствата за изпълнение на Програмата за развитие на туризма се набират от :

а/ Туристически такси;

б/Такси за категоризиране на туристически обекти;

в/ Наложени от Кмета на общината глоби и санкции;

г/Средства, предоставени за изпълнение на целеви програми –национални и по линия на ЕС, Програми по трансгранични партньорства и защитени проекти;

е/ Други източници - частен бизнес и инициатива.

ж/източници от местно партньорство от типа на ППП

10.Очаквани резултати

Цялостното изпълнение на Програмата, с нейните 16 точки със сигурност ще доведе до превръщането на община Борино и района в познато и предпочитано място за посещения, като ще се увеличи периодът на туристическия сезон;.

Това цялостно развитие обаче ще се измерва както по годишния ръст на посещаемост, така и по финансовата и административна ангажираност на общината и на всички заинтересовани, за реставрация на културно-историческите паметници/ арх.мост Кемера, Тракийски некропол, връх Виденица –като примери/, модернизация и разширяване на инфраструктурата и транспорта, механизми за ефективно стопанисване на изградената инфраструктура, опазване на природата и биологичното

разнообразие.

Особен успех ще бъде ако през следващите години община Борнио все по-често се посочва на картата от туристите и туроператорите-наши и чужди, с подобряващи се измерители в сферата на туристическия бизнес, а оттам и в цялостната житейска визия на района.

Изпълнението на Програмата за развитие на туризма ще даде възможност за създаване на предпоставки и партньорства за реализация на определени цели на общинската администрация относно туризма, който може да се превърне в един от основните ѝ приоритети и не на последно място-алтернативен поминък на местното население.

Широко спектърното съвместното партньорство на представителите на туризма и на другите икономически субекти на територията на общината /лекари, превозвачи, занаятчии и други/ ще гарантира качествена услуга.

Следва да се подчертае дедело,че изпълнението на поставените задачи в Програмата не е по силите само на общината, или на частният бизнес или на НПО, задължително предполага ефективни партньорства, загърбване на личните интереси и работа в една посока, прилагане на метода- „работа в мрежи”.

Регионалната политика също ще съдейства за развитието на туристическите функции на общината и ще се фокусира върху решаване на идентифицираните проблеми в туризма чрез съсредоточаване на ресурсите върху потенциала и създаването на нови местни туристически продукти и атракциони, за да се повлияе както върху търсенето, така и върху предлагането на туристически услуги.

Туризмът може да се превърне в печеливша стратегия за една малка община като нашата, ако се мениджира, промотира и финансира умело.

11. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Успешното изпълнение на заложените в Програмата мероприятия и дейности е немислимо без наличието на работещо публично - частно партньорство между местната власт, частния бизнес, НПО,без задължителното обединяване в браншовите организации и активността на създадените ТД и НПО.

Програмата има съществен принос за постигане на интегриран подход за развитие на Община Борино, допринасящ за достигане на добро ниво на съгласуваност и координация на политиките, ефективно прилагане на инструментите за местно развитие и осигуряване на приемственост и последователност на местната политика от Общински съвет – Борино и не на последно място в Програмата са описани конкретни действия, мерки и мероприятия за създаването и експлоатирането на тъй желаният /и липсващ към настоящият момент/ единен туристически продукт.

Както посочихме по-горе, тази Програма произтича от по-мащабният общински план за развитие на община Борино в периода 2007-2013 и с мероприятията по Програмата се конкретизират и набелязват конкретни действията за по-кратък период от време 2012-2015, като съобразно резултатите и ефекта, установими със съответните индикатори, същата може да се допълни, измени, предефинира.

**СПИСЪК
НА
МЕСТАТА ЗА НАСТАНЯВАНЕ И НА СРЕДСТВАТА ЗА ПОДСЛОН
В ОБЩИНА БОРИНО**

с.Борино

- 1.Виля „Форест”
- 2.Виля „ТИМ”
- 3.Хотел-ресторант ТИМ
- 4.Хотел-ресторант СПА-Борино
- 5.Семен хотел „Хавана”
- 6.Хотел „Роял
- 7.Семеен хотел „Еко стил „
- 8.Хотел „Аркадия „
- 9.Семеен хотел „Дейзи”
- 10.Семеен хотел „Стадиона „

с.Ягодина

- 1.Къща за гости „Милка”
- 2 Виля „Панорама”
- 3.Къща за гости „Столетникът”
- 4.Къща за гости „Шарм”
- 5.Виля „Здравец”
- 6.Виля „Иглика”
- 7.Къща за гости „Милена „
- 8.Хотел-ресторант „Ягодина”
- 9.Къща за гости „Терзиеви „

с.Буйново

- 1.Семеен хотел „Спас и Мони”
- 2.Семеен хотел „Попини лъки”
- 3.Семеен хотел „Орлец”

с.Чала

- 1.Къща за гости „Малака”

М.Тешел

- 1.Хотел-ресторант „Орфей”
- 2.Туристическа хижа-Тешел